

Werk uitvoeren voor natuur in Wooldse Veen

Nieuwsbrief Natura 2000-gebied Wooldse Veen

Nummer 5, augustus 2019

Het Wooldse Veen is een van de belangrijkste hoogvenen in Nederland en maakt deel uit van Natura 2000, een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa. Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de start van de uitvoering op 26 augustus en nodigen we u uit voor de inloopavond op 21 augustus.

Laatste voorbereidingen voor uitvoering

De afgelopen periode is hard gewerkt om 26 augustus te kunnen starten met de werkzaamheden. Het inrichtingsplan, met daarin de te nemen maatregelen voor verder herstel van het hoogveen, is in de afgelopen maanden definitief afgerond. En de aanbesteding van de werkzaamheden is onlangs afgerond.

Vergunningen en bestek

Vorig najaar zijn op de inloopavond de voorlopige ontwerpen (kaarten met de inrichtingsmaatregelen) voor het Korenburgerveen en het Wooldse Veen gepresenteerd. Daarna zijn de laatste vergunningen aangevraagd, zijn puntjes op de i gezet en is gestart met het opstellen van het bestek. Het bestek is een exacte werkomschrijving bestemd voor aannemers en toezichthouders. Zij begeleiden en controleren het werk tijdens de uitvoering, zodat het werk zo wordt uitgevoerd als de bedoeling is. Afgelopen juni is het bestek naar enkele lokale aannemers gestuurd met de vraag of zij in willen schrijven op dit werk. Eind juni zijn hun inschrijvingen binnengekomen en beoordeeld.

Aannemer bekend

Bij het beoordelen van de inschrijvingen wordt duidelijk welk aannemersbedrijf als beste naar voren komt. Er is bijvoorbeeld goed gekeken naar hoe de aannemer eventuele overlast in de omgeving probeert te beperken. Eind juli is het werk definitief gegund aan aannemer Baks, Civiel- en cultuurtechniek, uit Borculo. Zowel provincie, Waterschap Rijn en IJssel als Natuurmonumenten zien in ieder geval uit naar een prettige samenwerking en een succesvolle uitvoering van het werk in het Wooldse Veen.

Inloopavond 21 augustus 2019

U bent op 21 augustus tussen 19.30 uur en 21.30 uur van harte welkom voor de laatste informatie en voor het stellen van vragen over de uitvoering van de werkzaamheden in het Wooldse Veen. U kunt op elk gewenst moment binnenlopen. De inloopavond vindt plaats in de Kaasboerderij en herberg de Harmienehoeve, Kulverweg 2 in Woold.
De aannemer is ook aanwezig om vragen over de werkzaamheden en eventuele overlast te beantwoorden. De werkzaamheden zullen voor wat overlast zorgen. Denk bijvoorbeeld aan geluidsoverlast van de graafwerkzaamheden en grondtransport met vrachtwagens. We doen er uiteraard alles aan om overlast zoveel mogelijk te beperken.

provincie Gelderland

Meer informatie
Voor vragen over de uitvoering en de inloopavond kunt u contact opnemen met projectcoördinator Adinda Crans van Natuurmonumenten via e-mail: a.crans@natuurmonumenten.nl of op 06 15 07 31 34. En in augustus met André Westendorp van Natuurmonumenten Winterswijk op 06 54 98 53 25. Vragen aan de aannemer kunt u stellen via het algemene telefoonnummer van Baks: 0545 27 13 60.

Bijzondere natuur beschermen en herstellen

Het Wooldse Veen is samen met het Duitse Burlo Vardingholter Venn een waardevol hoogveen met veenputten en veendijken. In de veenputten groeit nieuw hoogveen met zonnedauw, lavendelheide, kleine veenbes en veenmos. Door de grote afwisseling in de bodem en natte en droge plekken komen er veel bijzondere planten en dieren voor. Bijvoorbeeld de zwarte heidelibel, de grote keizerlibel en de hoogveenglanslibel. Het groentje is de meest karakteristieke vlinder in het gebied. Andere zeldzame dieren die je in het veen kunt treffen zijn kamsalamander, hazelworm, gladde slang en das. Karakteristieke broedvogels zijn de wintertaling, waterral en watersnip. Ook broedt af en toe de grauwe klauwier in het Wooldse Veen.

We willen het leefgebied van onder andere deze dieren verbeteren en het hoogveen beschermen en herstellen. Daarvoor zijn maatregelen nodig die vooral gericht zijn op het langer kunnen vasthouden van water in het veen. Zonder water verdroogt het veen.

Hoogveen

Zonnedauw

Maatregelen voor natuur

De belangrijkste maatregelen zijn wellicht inmiddels bij u bekend: we gaan diverse watergangen dempen om water langer in het natuurgebied te houden. Er komen duikers onder de Kuipersweg te liggen om het water van het veen naar de percelen aan de andere kant van de Kuipersweg door te kunnen laten lopen. We plaatsen een schapenraster. Schapen voorkomen namelijk dat er bos kan ontwikkelen. En we gaan wat bomen kappen om het veen uit te breiden. Veel mensen vinden het zonde dat gezonde bomen worden gekapt. We begrijpen deze zorgen. We gaan bij het kappen van de bomen zorgvuldig te werk en sparen daarbij natuurlijk waardevolle bomen en plekken. Het weghalen van bomen is voor het herstel, het behoud en de uitbreiding van dit bijzondere hoogveen noodzakelijk. Als we de bomen en/of bosopslag niet verwijderen, groeit het veen dicht. Om het veen duurzaam in stand te houden is uitbreiding van het veen noodzakelijk. Als het Wooldse Veen dichtgroeit kunnen soorten die hoogveen en (nat) open landschap nodig hebben niet meer overleven en zullen zij hier verdwijnen. Zodoende kijken we heel goed welke (kap) maatregelen we waar moeten nemen. We zorgen ervoor dat er zo min mogelijk bomen worden gekapt en we gaan voor de bomen die gekapt worden elders in de Achterhoek weer evenveel bomen aanplanten.

Droogte in het veen voorkomen
Bijna alle maatregelen zijn erop gericht om verdroging van het bijzondere hoogveen te voorkomen. De droogte heeft een nadelig effect op het veen: veenmos droogt uit, vennen en veen drogen op en bos ontwikkelt zich makkelijker (op de drogere grond). Bomen hebben water nodig wat een extra verdrogend effect heeft. We zijn dan ook erg blij dat in het verleden diverse damwanden geslagen zijn die het water in het veen langer vast kunnen houden. Bij een te grote en of te lange periode van droogte kunnen bijzondere hoogveensoorten anders makkelijk en soms voorgoed verdwijnen.

Waterral, foto Luc Hoogenstein, Saxifraga

Werkzaamheden in 2 fasen
De uitvoering is in 2 fasen opgeknipt: we gaan bijna al het werk (zo'n 85% van het werk) vanaf eind augustus uitvoeren. Dat zal naar schatting rond de 6 tot 8 weken duren. Volgend jaar zal het werk worden afgerond. Wanneer precies is onder andere afhankelijk van weersomstandigheden en de situatie in het veld. We werken namelijk het liefst als het terrein droog is en buiten het broedseizoen. Het gaat dan om de laatste grondwerkzaamheden in het veen en op het naastgelegen zogenaamde boomkikkerperceel, waar we graag een geschikt leefgebied voor de zeldzame boomkikker willen maken. We gaan voor deze bijzondere soort enkele geschikte poelen graven.

Tijdelijke afsluiting
Tijdens de werkzaamheden zullen het Wooldse Veen en de Kuipersweg tijdelijk niet toegankelijk zijn. U kunt dan ook geen gebruik maken van de wandelpaden in het gebied. Wij zullen dat met borden aangeven en op de website van Natuurmonumenten. Weggebruikers worden tijdelijk omgeleid via een omleidingsroute.

Bescherming planten en dieren tijdens werk

We willen zo zorgvuldig mogelijk omgaan met de veelal kwetsbare soorten in het Wooldse Veen. Daarvoor hebben we verschillende maatregelen vastgelegd om tijdens de uitvoering toe te passen.

Enkele voorbeelden zijn:
- We leggen herpetoplaten neer op de werklocaties. Dit zijn voor reptielen en amfibieën aantrekkelijke plekjes om onder te schuilen (veilig en warm). Zodra de uitvoering begint, kunnen we deze soorten onder de platen weghalen en verderop in het veen weer loslaten.
- Bomen met holen voor bijvoorbeeld vleermuizen of met nesten waar vogels naar terugkeren (zoals roofvogels vaak doen) worden gespaard en worden niet omgezaagd. Dergelijke bomen worden alleen verwijderd als ze op een wandelpad dreigen te vallen.
- Bijzondere plantensoorten en mierenhopen die gespaard moeten worden, krijgen een markering met rood-wit lint, zodat duidelijk is dat daar niet gereden mag worden.
- Voordat duikers uit watergangen worden gehaald, kijken we eerst of dieren daar nestjes en of rustgelegenheid hebben gevonden. Bij het dempen van de watergangen zorgen we ervoor dat er geen amfibieën, reptielen en/of vissen in de watergang en waterbodem meer zitten.

Het Wooldse Veen

Gevolgen PAS-uitspraak rechter voor Natura 2000-gebieden

De Raad van State oordeelde op 29 mei dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer mag worden gebruikt als basis voor vergunningverlening. Doel van het PAS was om de natuur te versterken en tegelijkertijd economische groei mogelijk te maken. Het beëindigen van het PAS heeft gevolgen voor economische activiteiten die stikstof produceren en die van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden. Maar de uitspraak bevestigt het belang van het uitvoeren van maatregelen voor natuur. De noodzaak daarvoor is daarmee zelfs groter geworden.

Natuurmaatregelen

Het uitvoeren van maatregelen voor natuur in en bij de Natura 2000-gebieden moet dus doorgaan. Deze maatregelen maken de natuur sterker, waardoor ze beter bestand is tegen te veel stikstof. In de 15 Gelderse Natura 2000-gebieden doen we dat door bijvoorbeeld het verwijderen van de voedselrijke toplaag van de bodem, het verhogen van het grondwaterpeil in en rondom deze natuurgebieden en het omvormen van (landbouw)gronden naar natuur.

Bescherming waardevolle natuur

Alle leden van de Europese Unie zijn verplicht om de waardevolle Natura 2000-gebieden te beschermen. Te veel stikstofuitstoot in de buurt van deze gebieden vormt een bedreiging voor de kwaliteit van de natuur. Activiteiten waarbij stikstof vrijkomt, zijn onder andere verkeer, landbouw en industrie. Stikstof verrijkt de bodem. Daar groeien planten goed op die van voedselrijke grond houden, zoals brandnetels en grassen. Beschermde plantensoorten die van voedselarme bodems houden verdwijnen, zoals de orchidee. En dieren die van deze planten afhankelijk zijn, overleven het ook niet, zoals bepaalde soorten libellen en vlinders. Iedereen die in de buurt van een beschermd natuurgebied een activiteit onderneemt waarbij stikstof vrijkomt, moet aantonen dat de uitstoot geen negatieve effecten heeft op deze natuur voor hij een vergunning kan krijgen.

Programma Aanpak Stikstof

Het voormalige PAS was een methodiek om ruimte te geven aan economische ontwikkelingen die stikstof produceren en daardoor van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden. Door de combinatie van het verminderen van uitstoot van stikstof en het aanpakken van de gevolgen in de natuur, ontstond er weer extra ruimte voor nieuwe economische activiteiten die stikstof uitstoten. Met agrariërs waren afspraken gemaakt om de uitstoot van stikstof te verminderen, zoals het gebruik van ander veevoer, beter mestgebruik en stallen die minder uitstoten. Het PAS ging uit van toekomstige positieve effecten van deze maatregelen voor de natuurgebieden. Daarom gaven we alvast toestemming voor activiteiten die mogelijk schadelijk konden zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming vooraf mag niet meer, als die positieve gevolgen niet zeker zijn. Het is daardoor lastiger om in de buurt van Natura 2000-gebieden een vergunning te krijgen voor activiteiten waarbij stikstof vrijkomt. Provincies en ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Infrastructuur en Waterstaat stellen de vergunningverlening uit tot er meer duidelijk is. Zij onderzoeken nu samen de gevolgen van de uitspraak en hoe nu verder.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op Bij12:
https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/veelgestelde-vragen/

Mysterieuze nachtbrakers gespot

Leuk om te melden is dat er onlangs vier nachtzwaluwen in het Wooldse Veen zijn aangetroffen. De nachtzwaluw is een wat mysterieuze, grote, grijzige, moeilijk te vinden nachtvogel die van open gebieden houdt. Ze broeden op de kale grond en maken een ratelend, bijna machinaal klinkend, trillend geluid 'tjurrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr.... rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr'. Het geluid is vaak makkelijker te horen dan de vogel te vinden is. Overdag rusten ze vrijwel onzichtbaar in bomen en 's nachts jagen ze, net als uilen geruisloos, meestal op grote nachtvlinders. Na de zomer trekken ze weer weg naar Afrika. De laatste decennia gaat het wat beter met de nachtzwaluw. Maar zijn leefgebied staat nog steeds onder druk, juist omdat open gebieden tegenwoordig snel dichtgroeien. Dat komt onder andere door de uitstoot van stikstof, een soort luchtvervuiling, vooral veroorzaakt door verkeer, industrie en intensieve landbouw.

Die stoffen komen op de bodem terecht en verrijken deze. Hierdoor groeien er veel meer opslag en grassen dan op schralere bodems, waar natuur beter op gedijt. De nachtzwaluw zoekt bewust naar kale en open bodems. Selectief kappen van bomen en bijvoorbeeld heideherstel zijn dus goed voor deze soort.

Natuurgebieden in Winterswijk

Aan drie kanten omsloten door Duitsland, liggen ver van de snelweg een aantal unieke natuurgebieden. In onder meer het Wooldse Veen, Willinks Weust, Korenburgerveen, Bekendelle en het gebied rond de Boven Slinge werkt provincie Gelderland samen met Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Winterswijk, en terrein beherende organisaties aan de bescherming en het herstel van de prachtige natuur als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk.

Nachtzwaluw, foto Mark Zekhuis, Saxifraga

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van provincie Gelderland en komt tot stand in samenwerking met Natuurmonumenten, Waterschap Rijn en IJssel en gemeente Winterswijk. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft en/of woont in of dicht bij het Wooldse Veen of omdat u in het verleden betrokken was. Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen in het Wooldse Veen.

Aan- en afmelden nieuwsbrief
Gedurende de looptijd van het project ontvangt u 1 à 2 keer per jaar een nieuwsbrief, of vaker als er nieuws is. De nieuwsbrieven sturen we digitaal. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Stuur dan een mail naar: wooldseveen@gelderland.nl. Als u geen e-mailadres heeft, neem dan telefonisch contact op via 026 359 99 99, dan sturen wij u de nieuwsbrief per post. Wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Dan kunt u zich ook via dit mailadres of telefoonnummer afmelden.

Meer informatie op website
Achtergrondinformatie en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/wooldse-veen. In de vorige nieuwsbrieven staat onder andere informatie over het provinciale inpassingplan, het meetnet voor grondwaterstanden en de stappen in het proces van onderzoek naar uitvoering. Deze nieuwsbrieven vindt u ook op de website. Ook staat op deze pagina het Natura 2000-beheerplan van het Wooldse Veen.

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

19 150 319